

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Cím: *Egy csöndes jubileum*

Forrás:

Früggetlen Budapest

Bn

1923. 6. 20

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldj)

Ostályozás

Tárgy

613.47

Hely

Széchenyi-fürdő

Idő

"1923"

Személy

Egy csöndes jubileum.

— Tíz éves a Széchenyi-fürdő. —

Minden különösebb megünneplés nélkül mult el a székesfőváros egy nagyarányú, modern színvonalon álló közegészségügyi intézménye: a *Széchenyi-gyógyfürdő* megnyitásának tíz éves évfordulója. 1913. évi június 14-én adták át a fürdőt a székesfőváros közönségének *Bárczy István* polgármester és *Márkus Jenő* tanácsnok, kiknek a mű létesítése körül elévülhetetlen érdemeik vannak.

A fürdő eredete a mult század hatvanas éveire nyúlik vissza, midőn *Zsigmond Vilmos* nagy hírű tudós mérnökiünk tíz éves fáradozását siker koszorúzza, amennyiben végül 970 méter mélységből 74 C fokú kénes gyógyforrás tört fel, alapját képezve a még ugyanaz esztendőben megnyílt *Artézi-fürdőknek*. E csakhamar igen nagy népszerűsége vergődött fürdő készítette a városi hatóságot, hogy *nóhai Czigler György* műegyetemi tanárt új, korszerű, a modern egészségügyi és gyógyászati követelményeket minden tekintetben kielégítő, különböző gyógymódokkal kellően berendezett hatalmas arányú fürdőpalota megtervezésével bízta meg, ki ennek meg is felelt, ám annak létesülését már nem érthette meg s így csak méltó utóda *Dvorák Ede* műépítész adhatta azt át a közhasználatnak.

A fürdő műszaki leírása nem tartozik bár e cikk keretébe. — hiszen sokkal ismertebb, hogysem róla újat mondhatnánk. — ezért csak röviden említjük meg, hogy két gőz- és két népfürdőből áll, azonkívül számos szalon- és kádfürdőből, s ezen keretekben a modern terápia legújabb eszközei: villamos fényfürdő, gépgyógyászat, szénsavas és iszapkezelések, stb. foglalnak helyet.

Az elmúlt tíz év története nehéz küzdelmekkel van tele. Elsősorban is az építkezési programm tört derékba, mert épp a háború kitörése időpontjában vette volna kezdetét a vele kapcsolatos, arányaiban minden eddigit felülmúló *gyógyszálloda*, *Zander- és ivócsarnok* megépítése. Már meg voltak rá szavazva a költségek, már megejtették az egyéb munkálatok árjelését, midőn a világégés megindulásával mindez felborult és maradt a fürdő egy csonka test, éppen e csonkasága által arra ítélve, hogy *gyógyfürdőj* jellegétől lassanként megfosztatván, tisztára tisztálkodási fürdővé degradálódjék. S az igazgatásnak állandóan kemény küzdelmébe került és kerül mindmáig eme gyógyjelleg fenntartása és fejlesztése. Azután a háború alatti nélkülözések, az anyag- és munkaárak rohamos, soha vissza nem csinálódó emelkedése, a két forradalom és román megszállás tették kemény próbákra a békevilág szokásaiba belenőtt vezetőség kitartását és találékonyágát. Mindennek dacára a fürdő látogatottsága, népszerűsége folyton emelkedett, elannyira, hogy míg 1914-ben csak 317 ezren látogatták, *1922-ben már 772 ezerre rugott a vendégek száma.*

A Széchenyi-Gyógyfürdő nemcsak, hogy ú. n. önfenntartó üzem, melyre a főváros eddig még rá nem fizetett és mely kevés kivétellel *évenként fölőselet szolgáltat be a központi pénztárba*; nemcsak hogy pontosan törleszti az amortizációs összeget, hanem e nehéz idők alatt is évről-évre mélyreható, ökonómizáló — bár súlyos összegekbe kerülő — befektetéseket is eszközöl tisztára saját erejéből, hogy egyszerű a megépítésekor előre nem látott szerkezeti defektusokat kikorrigálja, másrészt az üzemvitelt gazdaságosabbá tegye s ezáltal a közönséget a túl magas áremeléstől megkímélje. Például a békeárhoz viszonyítva ezerszeresére emelkedett szénárak ellen védekezve oly változtatásokat eszközölt, hogy míg azelőtt naponta egy vagon szénre volt szükség, most ennek egyharmadával is beérik s amellett, hogy az üzemmenetet is biztonságosabbá, egyenletesebbé tették, végeredményben az egész átalakítás költsége kitelt a fölőselegessé vált régi berendezés eladási árából. Ugyaníly szerencsés operáció volt a mosodai, hasznavehetetlen régi berendezésnek új, nagyteljesítményű amerikai rendszerűvé való átalakítása, mely amellett a fürdőnek tetemes összeget is eredményezett. A megnyitáskor még nagy tétel volt a helyiségek gőzzel való fűtése addig, míg a hatékonyab-

bakká átalakított hűtőszervezetek, illetve melegítő lehetősé tettek a fűtőgőzzel való operálást, melyet ezentúl a fűtőtesteknek adhattunk át s azóta a *fűtés nem kerül pénzbe*. A vízdíjak állandó emelkedésével szemben *saját kutak fűrésével védekeztek*, s nagy cementtartályokat építettek a víznek tárolására, hogy a kütszivattyúkat éjjel is járathassák, a produktiót megkészserezzék. Megkészserezték a két népfürdő befogadóképességét is, amennyiben az alagsorban eszközölt kibővítésekkel nemcsak a *vetkőzőfülkék* számát szaporították, hanem a közönségnek nagyobb mozgási szabadságot, a pihenés lehetőségét biztosították és higiénikusabb helyzetet teremtettek.

Mindeme javításokkal, melyeket egészükben itt felsorolni a térszűke nem engedi, elérték azt, hogy míg más téren az életszükségletek a békeár 1000-szereére emelkedtek, addig a *Széchenyi-fürdőben a mai jegyárak a békebelieknek még mindig csak a 200-szorosai*. — a népfürdőkben pedig pláne csak a 120-szorosai, anélkül, hogy a Főváros az üzemre ráfizetne, bár — miként már rámutattunk — évente sok millió befektetésekkel törekszenek ez intézményt tőkéleteseíteni s egyúttal a közönségnek a pénzéért a legteljesebb értéket nyújtani.

Amióta *Márkus Jenő* megvált a városgazdasági ügyosztály vezetésétől, azóta *Berczel Jenő dr.* tanácsnok, ez a modern gondolkodású, nagystílusú és páratlanul lelkiismeretes főtisztviselője a fővárosnak, gondolzza meleg szeretettel a fennhatósága alá tartozó fürdőt. Érdemes és megértő munkatársai voltak ebben sokáig *Berczel Lajos*, a fürdő igazgatója, akinek nyugalombavonulásával a fürdő igazgatása *Zombory István* kipróbált és eredményes vezetése alá jutott, és vezetése alatt áll ma is.